

Hof van Cassatie 2e Kamer - 16 april 1991

Valsheid in geschrifte - Valse notariële akte - Fictieve inbreng

X e.a. t/ Faillissement N.V. P. e.a.

Gelet op het bestreden arrest, op 11 september 1989 door het Hof van Beroep te Gent gewezen ;

(...)

II. Op de voorziening van persoon X. tegen de beslissing op de tegen hem ingestelde strafvordering waarbij hij wegens de feiten van de telastleggingen I.1d, I.2a-b wat het stuk vermeld sub I.1d betreft, II.1e en II.2a-b wat het stuk vermeld sub II.1e betreft, wordt veroordeeld:

Over het eerste middel: miskennis van het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging ; schending van de artikelen 196 van het Strafwetboek, 34 van de bij koninklijk besluit van 30 november 1935 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, als aangevuld bij artikel 4 van de wet van 30 juni 1961, 29bis van dezelfde wet, als ingevoegd bij artikel 1 van de wet van 30 juni 1961 en aangevuld bij artikel 11 van de wet van 6 maart 1973, en miskennis van het algemeen rechtsbeginsel van de wilsautonomie en van de individuele vrijheid; schending van artikel 201, 3°, van de bij koninklijk besluit van 30 november 1935 gecoördineerde wetten op de handelsvennootschappen, als gewijzigd door artikel 4, A, van de wet van 23 februari 1967 en door artikel 9, 2, van de wet van 30 juni 1975,

doordat het arrest, rechtsprekende op de telastlegging van valsheid in geschrifte (artikel 196 van het Strafwetboek) hetzij door namaking of vervalsing van geschriften of handtekeningen, hetzij door overeenkomsten, beschikkingen, verbintenissen of schuldbevrijdingen valselijk op te maken of achteraf in de akten te voegen, hetzij door toevoeging of vervalsing van bedingen, verklaringen of feiten die deze akten ten doel hadden op te nemen en vast te stellen, namelijk onder meer door met het oogmerk een kapitaalverhoging voor te wenden, hoewel in werkelijkheid het kapitaal niet werd verhoogd bij de N.V. P. en de N.V. H., de volgende fictieve stukken te hebben opgemaakt: a. een bewijs van storting, b. een schrijven van 30 september 1983 gericht door de Bank L. aan de notaris, c. een creditbericht van de Bank L. en d. een notariële akte van kapitaalverhoging op 3 oktober 1983, eiser veroordeelt tot een bijdrage van vijf frank te betalen aan het solidariteitsfonds en tot een gevangenisstraf van drie maanden en een geldboete van honderd frank, verhoogd met 590 opdecimen, of een vervangende gevangenisstraf van één maand, wegens valsheid in geschrifte en gebruik daarvan wat betreft de notariële akten van kapitaalverhoging verleden op 3 oktober 1983 der N.V. Pw. en der N.V. Pr., op de volgende gronden: “Op vrijdag 30 september 1983 werd 33.500.000 frank door de bank geleend aan de N.V. H. Deze betaalde hiermee stante pede de schuldvordering die persoon X. op haar bezat terug ten bedrage van 33.500.000 frank. Persoon X. stortte dit geld onmiddellijk op de rekeningen bestemd voor de kapitaalverhogingen zodat de bank nog dezelfde dag de storting van de gelden op de speciaal daartoe bestemde rekening kon attesteren. Op maandag 3

oktober 1983 werden de akten van kapitaalverhoging, houdende een inbreng in geld, verleden. Onmiddellijk na het verlijden van de akten werden de 28.500.000 frank van de kapitaalsverhoging van de N.V. Pw. door deze aan de N.V. Pr. geleend. De N.V. Pr. betaalde met die lening van 28.500.000 frank, die haar door de N.V. Pw. was toegestaan, en de 5.000.000 frank van haar eigen kapitaalverhoging zonder dralen, dit is reeds op 4 oktober 1983, de lening terug die de bank haar had toegestaan op 30 september 1983. Uit wat voorafgaat blijkt maar al te duidelijk dat persoon X. nooit de bedoeling heeft gehad een kapitaalverhoging in geld in de vennootschappen te doen zoals hij het nochtans met behulp van voornoemde stratagème door een openbaar officier in de notariële akten kon laten opnemen maar dat hij in werkelijkheid alleen door middel van de hierboven uiteengezette stratagème de lopende rekening die hij op de N.V. H. had verkregen in de vennootschappen wou inbrengen en heeft ingebracht onder de mom van een inbreng in geld. Door te handelen zoals hij deed kon persoon X zich een onrechtmatig voordeel verzekeren. Hij kon op die wijze verkrijgen dat er door een openbaar officier in authentieke akten zou worden vermeld dat hij tot een kapitaalverhoging in geld is overgegaan voor respectievelijk 28.500.000 frank in de N.V. Pw. en voor 5.000.000 frank in de N.V. H., wier maatschappelijke benaming bij dezelfde akte in de N.V. Pr. werd gewijzigd, en verkreeg hij de aan de kapitaalverhoging in geld toegekende aandelen, terwijl hij met de inbreng van zijn lopende rekening niet zou hebben kunnen laten vermelden dat hij tot een kapitaalverhoging in geld was overgegaan en de aandelen niet zou hebben kunnen verkrijgen die aan de kapitaalverhoging in geld werden toegekend. Dat zodoende het openbaar vertrouwen werd geschonden dat zich opdringt aan de akten van kapitaalverhoging staat vast. Dat vennoten, schuldeisers en leveranciers van de vennootschappen door de valsheid ook misleid konden worden of werden in verband met de realiteit van de kapitaalverhoging in geld zonder dat het evenwel de bedoeling was hen te misleiden kan ook niet worden ontkend. Dat er met bedrieglijk oogmerk werd gehandeld blijkt uit het feit dat dit is gebeurd om de gebiedende bepalingen op de kapitaalsverhogingen in natura te omzeilen, die de wetgever had uitgevaardigd ten einde fraude te voorkomen bij kapitaalverhogingen zoals maar al te duidelijk blijkt aan de hand van de voorbereidende werkzaamheden die aan het tot stand komen van de wet op de kapitaalverhogingen van de handelsvennootschappen zijn voorafgegaan en waarin de wet Cooreman-Declercq geen wijzigingen heeft aangebracht, en zodoende te ontsnappen aan de door de wetgever bedoelde controle van een bedrijfsrevisor die juist tot taak had ter bescherming van de rechtmatige belangen van de aandeelhouders en van derden de waarde te onderzoeken van wat als kapitaal zou worden ingebracht. Dat persoon X. hetzelfde doel had kunnen bereiken op een legale wijze door eerst een lening op te nemen waarmee hij de inbreng in geld zou doen en waarmee de vennootschappen hun schuld jegens hem zouden kunnen terugbetalen kan niet worden aangenomen. Het aanwenden van dit middel zou evenzeer een vermommen van de waarheid hebben ingehouden nu het ook nooit de bedoeling zou zijn geweest een inbreng in geld te doen maar slechts langs dit middel om de inbreng te verwezenlijken van zijn lopende rekening die niet kon worden terugbetaald. Dat ook dit een vermomde inbreng in natura zou zijn”,

terwijl, eerste onderdeel, eiser zich diende te verdedigen op de telastlegging van valsheid in geschrifte (artikel 196 van het Strafwetboek), namelijk onder meer door met het oog merk een kapitaalverhoging voor te wenden, hoewel in werkelijkheid het kapitaal niet werd verhoogd bij de N.V. Pw. en de N.V. H., de volgende fictieve stukken te hebben

opgemaakt (...) d. twee notariële akten van kapitaalverhoging op 3 oktober 1983; de telastlegging van valsheid in geschrifte omtrent de notariële akten van kapitaalverhoging werd weerhouden niet doordat de akten van kapitaalverhoging fictieve stukken zouden zijn, opgesteld met het oogmerk een kapitaalverhoging voor te wenden, hoewel in werkelijkheid het kapitaal niet zou zijn verhoogd bij de N.V. Pw. en de N.V. H., waarop eiser zich heeft kunnen verdedigen, maar doordat de kapitaalverhogingen werden doorgevoerd als kapitaalverhogingen in geld, terwijl het zou gaan om kapitaalverhogingen in natura, waarop eiser niet werd uitgenodigd zich te verdedigen (schending van het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging);

tweede onderdeel, er geen vermomming is van de werkelijkheid noch vervalsing van bedingen of feiten, wanneer eiser, om de verwezenlijking van de toepassingsvoorwaarden van de dwingende wetsbepalingen omtrent de kapitaalverhoging in natura te vermijden, gebruik makend van de wilsautonomie en van de individuele vrijheid en zonder enige wettelijke bepaling te schenden en bij gebrek aan strafrechtelijke bepaling die dit zou verbieden, zijn schuldvordering heeft geïnd lastens een vennootschap die zelf een beroep deed op een kortstondige lening van een bank, om die fondsen in te brengen in twee vennootschappen in het kader van een kapitaalverhoging, waardoor akte werd verleend van deze geldige inbreng in geld, zodat het arrest door de strafrechtelijke veroordeling te gronden op de overweging dat eiser inbreng van schuldvorderingen heeft gedaan onder het mom van inbrengen in geld, de artikelen 196 van het Strafwetboek, 34 en 29bis van de Vennootschapswet, als ingevoegd bij artikel 1 van de wet van 30 juni 1961, aangevuld bij artikel 11 van de wet van 6 maart 1973, het algemeen rechtsbeginsel van de wilsautonomie en van de individuele vrijheid schendt;

derde onderdeel, een inbreng in een vennootschap moet worden aangemerkt als een inbreng in geld wanneer de ven- noot gelden voor de kapitaalverhoging bij storting of overschrijving heeft gedeponereerd op een bijzondere rekening ten name van de vennootschap geopend bij een van de instellingen bedoeld in artikel 1 van het koninklijk besluit nr. 56 van 10 november 1967, het bewijs van die deponering wordt gehecht aan de akte van kapitaalverhoging en de bijzondere rekening ter beschikking wordt gehouden van de vennootschap, ongeacht de afkomst van die gelden en namelijk of die gelden afkomstig zijn van de uitbetaling van een lopende rekening van diezelfde vennootschap of van een andere vennootschap, al dan niet met geleende gelden, zodat het arrest na te hebben vastgesteld dat persoon X. dit geld (28.500.000 frank en 5.000.000 frank) onmiddellijk stortte op de rekeningen bestemd voor de kapitaalverhogingen en de bank nog dezelfde dag de storting van de gelden op de speciaal daartoe bestemde rekening kon attesteren, niet wettig kon oordelen dat de akten van kapitaalverhoging met inbreng in geld door valsheid in geschrifte zijn aangetast onder de overweging dat hij (eiser) zijn lopende rekening die hij op de N.V. H. had verkregen in de vennootschappen heeft ingebracht onder de mom van een inbreng in geld, wanneer het arrest niet vaststelt dat het wettelijk voorgeschreven bankattest door valsheid is aangetast, maar integendeel de drie beklagden van die telastlegging vrijspreekt (schending van artikel 34 van de Vennootschapswet en artikel 29bis van de Vennootschapswet, als ingevoegd bij artikel 1 van de wet van 30 juni 1961 en aangevuld bij artikel 11 van de wet van 6 maart 1973);

vierde onderdeel, de vermomming van de waarheid in het geschrift zelf een constitutief element is van het misdrijf van valsheid in geschrifte zodat door te oordelen dat door de zgn. "stratagème" kon worden verkregen dat er door een openbaar officier in een openbare akte zou worden opgenomen dat werd overgegaan tot een kapitaalverhoging in geld het bestreden

arrest vaststelt dat de “vermomming” is gebeurd vóór het tot stand komen van de notariële akten van kapitaalverhoging en niet in deze akten (schending van artikel 196 van het Strafwetboek);

vijfde onderdeel (subsidiar), het in dit onderdeel ingeroepen wetsartikel strafbaar stelt met een geldboete van vijftig frank tot tienduizend frank, het verzuim van de vermeldingen die zijn vereist ingevolge artikel 34 van de wet op de handelsvennootschappen, als aangevuld door artikel 4 van de wet van 30 juni 1961, en derhalve ook het nalaten te vermelden dat het zou gaan om een inbreng in natura, zodat het arrest door eiser te veroordelen wegens valsheid in geschrifte op grond dat in de akten van kapitaalverhogingen onder het mom van een inbreng in geld, niet werd vermeld dat het ging om een inbreng in natura, de in het onderdeel ingeroepen wetsbepaling schendt die een bijzonder afwijkende strafbepaling inhoudt met een lichtere sanctie en derhalve de toepassing van artikel 196 van het Strafwetboek uitsluit (schending van artikel 201, 3°, als gewijzigd door artikel 4, A, van de wet van 23 februari 1967 en door artikel 9,2, van de wet van 30 juni 1973);

Over alle onderdelen samen:

Overwegende dat de appelrechters vaststellen dat de lopende rekening die eiser op de N.V. H. had verkregen niet kon worden terugbetaald, wat inhoudt dat de inbreng van die lopende rekening in de vennootschappen geen werkelijke kapitaalverhoging kon zijn;

Overwegende dat de appelrechters dan vaststellen dat eiser om, eensdeels, de aan die inbreng van lopende rekening verbonden moeilijkheden en gebreken te vermijden, anderdeels, toch reële kapitaalverhogingen te doen blijken, de “stratagème” toepaste die op het twaalfde blad van het arrest wordt uiteengezet;

Dat de appelrechters op grond van hun onaantastbare beoordeling van de hun regelmatig overgelegde feitelijke gegevens, zonder daarbij gehouden te zijn aan de betekenis van begrippen en feiten in van het strafrecht onderscheiden rechtstakken, vaststellen dat die toegepaste stratagème, ongeacht de al dan niet werkelijkheid van de samenstellende feiten daarvan, geen werkelijke inbreng in geld en evenmin werkelijke kapitaalverhogingen realiseerde;

Dat zij eiser veroordelen om, met aanwending van de beschreven stratagème, in notariële akten een niet-bestaande kapitaalverhoging te hebben laten vastleggen, wat de notariële akten inhoudelijk fictief, derhalve vals, maakte, feiten die aan eiser onder de telastleggingen I.1.d en II.1.e als overtreding als “mededader” van de artikelen 193 en volgende van het Strafwetboek ten laste waren gelegd;

Dat zij door hun motivering hun beslissing naar recht verantwoorden;

Dat het middel niet kan worden aangenomen;

(...)